TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Ninh Bình: Chủ động nhận diện, phòng ngừa và xử lý vi phạm pháp luật trong kê khai thuế và sử dụng hóa đơn điện tử

21:22 02/11/2026

Trước tình trạng một số đối tượng lợi dụng tiện ích của chuyển đổi số để gian lận thuế, mua bán trái phép hóa đơn nhằm hợp thức hóa chi phí và che giấu doanh thu, Công an tỉnh Ninh Bình đã triển khai đồng bộ các biện pháp nghiệp vụ, phối hợp chặt chẽ với cơ quan thuế để kiểm tra, xác minh và xử lý nghiêm các vi phạm theo quy định của pháp luật.

Nhận diện các phương thức, thủ đoạn vi phạm về thuế và hóa đơn điện tử

Qua thực tiễn công tác đấu tranh bảo đảm an ninh kinh tế trên địa bàn, lực lượng chức năng tỉnh Ninh Bình đã chỉ rõ một số hành vi vi phạm phổ biến trong lĩnh vực thuế và hóa đơn điện tử hiện nay gồm: kê khai không trung thực doanh thu, chi phí phát sinh và nghĩa vụ thuế; không xuất hóa đơn khi bán hàng hóa, cung cấp dịch vụ; lập hóa đơn không phản ánh đúng bản chất giao dịch thực tế; mua bán, sử dụng hóa đơn không hợp pháp để hạch toán chi phí đầu vào, khấu trừ thuế hoặc làm giảm số tiền thuế phải nộp.

Đáng chú ý, nhiều đối tượng còn lợi dụng cơ chế thông thoáng trong đăng ký kinh doanh để thành lập các doanh nghiệp không có hoạt động sản xuất, kinh doanh thực chất ("doanh nghiệp ma"), sử dụng trái phép thông tin pháp nhân, mã số thuế của tổ chức, cá nhân khác hoặc thiết lập chuỗi giao dịch qua nhiều khâu trung gian nhằm hợp thức hóa nguồn gốc hàng hóa đầu vào và trốn thuế.

Các dấu hiệu bất thường cần được tập trung rà soát bao gồm: nội dung hóa đơn không phù hợp với ngành nghề, năng lực kinh doanh thực tế; thông tin trên hóa đơn mâu thuẫn với hợp đồng kinh tế, chứng từ thanh toán và sổ sách kế toán; giao dịch thiếu hồ sơ chứng minh; hoặc doanh thu kê khai có sự chênh lệch lớn so với dữ liệu kinh doanh thực tế đã được xác minh. Khi phát hiện các dấu hiệu này, cơ quan Công an sẽ chủ động phối hợp với ngành Thuế và các đơn vị liên quan tiến hành thu thập tài liệu, chứng cứ để làm rõ bản chất giao dịch và xác

định trách nhiệm pháp lý trên cơ sở khách quan, đúng trình tự, thẩm quyền.

Lực lượng Công an tỉnh Ninh Bình tuyên truyền, phòng ngừa vi phạm pháp luật trong kê khai thuế và sử dụng hóa đơn điện tử đối với các cơ sở kinh doanh. Ảnh: Công an Ninh Bình

Chế tài xử lý hình sự đối với các hành vi vi phạm

Theo quy định của pháp luật về quản lý thuế, các tổ chức, cá nhân kinh doanh có nghĩa vụ kê khai trung thực, nộp thuế đúng hạn và quản lý, lưu giữ đầy đủ hồ sơ, chứng từ hóa đơn. Bên cạnh các chế tài xử phạt vi phạm hành chính, Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017 và năm 2025) đã quy định cụ thể các tội danh liên quan trực tiếp đến lĩnh vực này.

Đối với tội "Trốn thuế" quy định tại Điều 200 Bộ luật Hình sự, cá nhân thực hiện các hành vi như: bỏ ngoài sổ kế toán các khoản thu liên quan đến việc xác định số tiền thuế phải nộp; không xuất hóa đơn hoặc ghi giá trị trên hóa đơn thấp hơn giá trị thanh toán thực tế; sử dụng hóa đơn, chứng từ không hợp pháp để hạch toán đầu vào làm giảm số thuế phải nộp hoặc tăng số thuế được miễn, giảm, khấu trừ, hoàn... với số tiền trốn thuế từ 100 triệu đồng đến dưới 300 triệu đồng (hoặc dưới 100 triệu đồng nhưng thuộc các trường hợp luật định) có thể bị phạt tiền từ 100 triệu đồng đến 500 triệu đồng hoặc phạt tù từ 3 tháng đến 1 năm. Các khung hình phạt tăng nặng tiếp theo áp dụng mức chế tài nghiêm khắc hơn đối với cả cá nhân và pháp nhân thương mại phạm tội.

Đối với tội "In, phát hành, mua bán trái phép hóa đơn, chứng từ thu nộp ngân sách nhà nước" theo Điều 203 Bộ luật Hình sự, người thực hiện hành vi vi phạm đối với hóa đơn, chứng từ ở dạng phôi từ 50 số đến dưới 100 số; hoặc hóa đơn, chứng từ đã ghi nội dung từ 10 số đến dưới 30 số; hoặc thu lợi bất chính từ 30

triệu đồng đến dưới 100 triệu đồng có thể bị phạt tiền từ 50 triệu đồng đến 200 triệu đồng, cải tạo không giam giữ đến 3 năm hoặc phạt tù từ 6 tháng đến 3 năm. Trường hợp phạm tội có tình tiết tăng nặng tại khoản 2 của Điều này có thể đối mặt với mức phạt tù từ 1 năm đến 5 năm, đồng thời quy định rõ trách nhiệm hình sự đối với pháp nhân thương mại.

Ngoài ra, các hành vi vi phạm quy định về kế toán nếu đủ yếu tố cấu thành tội phạm và gây thiệt hại thực tế sẽ bị xem xét xử lý theo Điều 221 Bộ luật Hình sự về tội "Vi phạm quy định về kế toán gây hậu quả nghiêm trọng". Quá trình điều tra, xử lý luôn được cơ quan chức năng phân định rõ giữa sai sót nghiệp vụ kế toán thông thường với hành vi cố ý gian lận nhằm trục lợi bất chính để xử lý đúng người, đúng tội.

Tăng cường kiểm soát từ cơ sở và khuyến cáo đối với doanh nghiệp, người dân

Thực hiện chỉ đạo của Giám đốc Công an tỉnh Ninh Bình, các phòng nghiệp vụ và lực lượng Công an cấp xã, phường trên địa bàn đang tăng cường công tác nắm tình hình, tiếp nhận và xác minh thông tin về các dấu hiệu vi phạm trong kê khai thuế, sử dụng hóa đơn điện tử; đồng thời đẩy mạnh tuyên truyền pháp luật ngay từ cơ sở để phòng ngừa vi phạm.

Cơ quan Công an khuyến cáo các doanh nghiệp, hộ kinh doanh và cá nhân kinh doanh cần chủ động cập nhật quy định pháp luật về thuế; thực hiện lập hóa đơn đúng thời điểm, đúng nội dung giao dịch thực tế; kiểm tra chặt chẽ tính pháp lý của hóa đơn đầu vào và lưu trữ đầy đủ hợp đồng, chứng từ thanh toán qua ngân hàng. Các cơ sở tuyệt đối không tham gia mua bán, sử dụng hóa đơn bất hợp pháp; không cho thuê, cho mượn tư cách pháp nhân hoặc mã số thuế. Trường hợp phát hiện sai sót trong quá trình kê khai, lập hóa đơn cần chủ động thực hiện kê khai bổ sung, điều chỉnh theo đúng quy định của Luật Quản lý thuế.

Đối với người dân, cần nâng cao cảnh giác trước các lời mời chào đứng tên thành lập doanh nghiệp thuê, mua bán hóa đơn hoặc cho mượn căn cước, thông tin cá nhân, mã số thuế để thực hiện các giao dịch tài chính không rõ ràng. Khi phát hiện các tổ chức, cá nhân có dấu hiệu mua bán trái phép hóa đơn hoặc gian lận thuế, người dân cần kịp thời cung cấp thông tin cho cơ quan Công an hoặc cơ quan Thuế gần nhất để xác minh, xử lý theo quy định của pháp luật.

Thành Nam